

правився та заслугоує застосування даних інститутів, а адміністрація установи повинна надати докази, що засуджений представляє небезпеку для суспільства і не може бути звільнений. Подібний підхід, з одного боку, дозволить знизити рівень корупції, із другого - вимагатиме доведення адміністрацією установи реального здійснення усіх передбачених заходів, спрямованих як на виправлення, так і на створення умов для ресоціалізації особи.

УДК: 35.078.3

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО ОBOB'ЯЗКУ СУБ'ЄКТАМИ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Панова І.В., канд. юрид. наук, доцент
Доцент кафедри загальноправових дисциплін
факультету права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ

Інформаційні правовідносини перебувають у постійному динамічному русі, який обумовлюється необхідністю оперативного реагування на постійні зміни в політичному та соціально-економічному середовищі, передусім, через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах державного управління, включаючи електронну взаємодію органів влади між собою, із організаціями, громадянами - «електронний уряд», «електронна демократія» тощо. Проте як, базова основа конкретних інформаційно-правових відносин не може перебувати в динаміці - навпаки, вона перебуває у статичному стані, навколо неї відбуваються дії або події, що стосуються конкретних суб'єктів. Так, пізнавальна діяльність громадянина, який звертається до суб'єкта владних повноважень з метою отримання інформації, знаходить свій прояв у його фактичній поведінці як суб'єкта інформаційних правовідносин, що виявляється в поданні запиту на інформацію. З іншого боку такі дії обумовлюють виникнення правового обов'язку у суб'єкта владних повноважень. Саме наявність в органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інших суб'єктів, наділених публічними повноваженнями правового обов'язку й примушує їх вступати в інформаційні правовідносини, здійснювати у них свої повноваження. Це може бути пов'язано з повсякденною роботою суб'єктів владних повноважень (наприклад, видання та оприлюднення правового акта управ-

ління), з реалізацією суб'єктивних прав і обов'язків (наприклад, обов'язків щодо ведення обліку запитів на інформацію), правовідносини, пов'язані з матеріальними предметами (передача документів Національного архівного фонду на постійне чи тимчасове зберігання Державним архівним установам, архівним відділам міських рад).

Фізична особа, як суб'єкт інформаційних відносин, в процесі здійснення своїх прав за допомогою функцій владно-управлінської діяльності, у першу чергу стикається з публічними потребами та інтересами, які представляє і захищає суб'єкт владних повноважень. Відбувається своєрідне зіставлення одних інтересів (приватних або вузько публічних) з іншими (вже тільки публічними), значно більшими за обсягом і вагомішими для суспільства. Якщо ці інтереси не вступають між собою у протиріччя, відповідно до нормативно визначених процедур, відбувається реалізація згаданих вище потреб у межах владно-управлінської діяльності або в інших формах державної діяльності, пов'язаних з нею (наприклад, звернення до розпорядника інформації із запитом на інформацію, отримання електронного цифрового підпису, отримання витягів з автоматизованої системи ведення земельного кадастру тощо), здійснення яких регламентовано нормами інформаційного права. І навпаки, коли зазначені вище групи інтересів не збігаються, вступають між собою в певні суперечності, процес їх реалізації або взагалі припиняється, або відкладається до усунення причин, що лежать в основі цих суперечностей (наприклад, якщо особа, яка подала запит на інформацію, який передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, та не оплатила фактичні витрати, пов'язані з копіюванням або друком).

Реалізація правового обов'язку суб'єктами владних повноважень передбачена законодавством з метою забезпечення досягнення конкретного суспільно-державного результату. Наприклад, задоволення правових інтересів або створення певних благ (пільг) для значного кола учасників інформаційних правовідносин. Ці інтереси є неоднорідними й нерідко можуть суперечити один одному: інтереси держави - інтересам територіальної громади, інтереси територіальної громади - інтересам конкретної особи (надання інформації, що стосується здійснення особою, яка займає посаду, пов'язану з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, посадових або службових повноважень).

Здійснення правового обов'язку суб'єктами владних повноважень може проявлятися у сприянні в реалізації та захисті суб'єктивних прав, свобод, інтересів фізичними та юридичними особами. Так, наприклад, відповідно до норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядники інформації зобов'язані: визначати спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями; мати спеціальні структурні підрозділи або призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації та оприлюднення інформації; надавати та оприлюднювати достовірну, точну та повну інформацію, а також у разі потреби перевіряти правильність та об'єктивність наданої інформації і оновлювати оприлюднену інформацію. Таким чином, вказані суб'єкти сприяють у здійсненні права на доступ до інформації, що є конституційним правом людини, яке передбачене і гарантоване статтею 34 Конституції України. В цьому контексті не можна оминати увагою діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у сприянні правовій інформованості населення.

Також реалізація правового обов'язку може виявлятися у виконанні покладених на конкретний орган публічних (державних, суспільних) завдань та функцій, таких, наприклад, як, захист суб'єктивних прав, свобод, інтересів (здійснення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини контролю за додержанням законодавства про захист персональних, а також парламентського контролю за дотриманням права на доступ до публічної інформації).

Виконання правових обов'язків суб'єктами владних повноважень може відбуватися у здійсненні допоміжних функцій публічного характеру, спрямованих на забезпечення нормального виконання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами основних завдань, передбачених нормами чинного законодавства, як то здійснення Департаментом з питань захисту персональних даних моніторингу дотримання прав людини у сфері захисту персональних даних, надання пропозицій Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини щодо вжиття заходів контролю за додержанням вимог законодавства про захист персональних даних.

Реалізація правових обов'язків суб'єктами владних повноважень завжди має процедурний характер, оскільки практично таке здійснення завжди втілюється у сукупності дій, спрямованих на досягнення конкретного результату. Таким чином, в інформаційних

правовідносинах за участі суб'єктів владних повноважень має місце правовий обов'язок, який здійснюється з метою реалізації загальних публічних потреб: 1) задоволення правових інтересів фізичних та юридичних осіб в інформаційній сфері; 2) сприяння в реалізації та захисті суб'єктивних інформаційних прав, свобод, інтересів; 3) виконання покладених на конкретний орган публічних (державних, суспільних) завдань та функцій; 4) здійснення допоміжних функцій публічного характеру, спрямованих на забезпечення нормального виконання суб'єктами владних повноважень основних завдань.

УДК: [340.69:65.012.16] (477)

ВИЯВЛЕННЯ ПОРУШЕНЬ У ПОРЯДКУ ПОЗНАЧЕННЯ РОЗДРІБНИХ ЦІН НА СПОЖИВЧИХ ТОВАРАХ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ ТА РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Петрова І.А., докт. юрид. наук, професор
Доцент кафедри інформаційної та економічної безпеки
навчально-наукового інституту підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ

Сучасна система господарювання дозволяє вітчизняним підприємцям не тільки задовольняти потреби внутрішнього ринку, але і виходити на зовнішній ринок. Проте значна кількість порушень діючого законодавства знижує на зовнішньому ринку авторитет наших підприємців, серед яких можна виділити в окрему групу позначення роздрібних цін на споживчих товарах.

Основні вимоги щодо порядку позначення роздрібних цін на споживчих товарах підприємств роздрібною торгівлі та ресторанного господарства визначаються вітчизняним законодавством і направлені на дотримання прав споживачів відносно отримання необхідної інформації, яка є доступною та достовірною, про ціни на товари у відповідності до Закону України «Про захист прав споживачів». Таким законодавчим документом є «Інструкція про порядок позначення роздрібних цін на споживчих товарах у підприємствах роздрібною торгівлі та закладах ресторанного господарства» від 25.01.2008 р № 21. Його вимоги поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, які здійснюють торговельну діяльність у сфері роздрібною торгівлі та ресторанного господарювання на теренах України.